

НЕОБХІДНІСТЬ ТА ДОЦІЛЬНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В статті вивчено і досліджено стан розвитку та перспективи формування ефективною фінансово-кредитною інфраструктурою Львівської області та м. Львова, яка б відповідала вимогам та потребам підприємництва щодо забезпечення його достатніми та доступними фінансово-кредитними ресурсами. Автором розглянуто результати SWOT-аналізу підприємницького потенціалу Львівської області, які лягли в основу дослідження.

Ключові слова: фінансово-кредитна інфраструктура, підприємництво, фінансові посередники, потенціал області, SWOT-аналіз.

Для економіки України стратегічно важливими залишаються Західні області, особливо Львівська, яка за економічним потенціалом та перспективами розвитку займає одні з перших позицій в Україні та має всі передумови для інноваційно-інвестиційного розвитку.

Вигідне географічне розташування, висококваліфіковані трудові ресурси, потужні споживчий ринок та рекреаційно-оздоровчий і туристичний потенціал, розвинена торгівельна система зумовлюють гостру необхідність формування у Львівській області ефективною фінансово-кредитною інфраструктурою з розгалуженою мережею фінансово-кредитних посередників, які пропонуватимуть широкий спектр послуг.

Саме це і зумовлює **актуальність даної теми дослідження**, адже від стану розвитку фінансовою системою значно залежать усі суб'єкти господарювання та сфери економіки.

На сьогодні, однією із ключових умов всебічного та повного розвитку області та м. Львова, як ключового міста обласного підпорядкування, є наявність ефективною фінансово-кредитною інфраструктурою, яка зможе забезпечити підприємства необхідним обсягом фінансових ресурсів, які будуть якісними за структурою та доступними за умовами отримання.

Вивченням даної теми в Україні займалися багато науковців, найвідомішими серед яких є: Баланюк Л., Гладчук О., Комарницький І., Корнев В., Кузьмін О., Школьник І., Савчук Л. та інші, саме вони досліджували її з точки зору тих чи інших регіонів (областей) України. Однак, ряд питань залишається не вирішеними, оскільки вивчення даної проблеми лише на прикладі однієї або декількох областей, окремих фінансово-кредитних посередників не може бути повним і, як зразок, поширюватися на інші області України, а запропоновані науковцями пріоритетні шляхи розвитку фінансово-кредитної інфраструктури по одній області не завжди, а в більшості випадків досить рідко, є актуальними для інших областей, які мають суттєві відмінності у рівнях розвитку та потенціалі.

Метою написання статті є вивчення та розкриття основних аспектів формування та перспектив розвитку фінансово-кредитної інфраструктури області та міста. Відповідно до поставленої мети нами було визначено такі **завдання**:

- вивчити стан формування фінансово-кредитної інфраструктури Львівської області та м. Львова;
- проаналізувати основні тенденції розвитку та функціонування фінансово-кредитних посередників області та міста;
- визначити напрями та шляхи формування фінансово-кредитної інфраструктури області, яка б відповідала вимогам сьогодення та потребам учасників ринку.

Виклад основного матеріалу. Для Львівської області, в порівнянні з іншими регіонами України, характерним є висока підприємницька активність, яка має позитивні тенденції. Для Львівщини це є хорошим шансом досягти значного успіху у розвитку підприємництва, особливо малого та середнього, та підвищення добробуту населення.

Так, зокрема малі та середні підприємства, приватні фірми становлять 28,5% кількості всіх підприємств області, однак на жаль, поки що результати їх діяльності є невисокими. Саме тому, важливим є створення в області раціонально побудованої за структурою та кількістю учасників фінансово-кредитної інфраструктури, яка стимулюватиме зростання активності вітчизняних підприємств, як важливого фактору розвитку регіону.

Щорічне зростання обсягів виробництва за основними видами діяльності свідчить про те, що у найближчі роки виникне гостра потреба у збільшенні обсягів

фінансово-кредитних ресурсів та їх цільовому використанні, як сприятливого чинника розвитку підприємництва в регіоні.

Для чіткого розуміння тенденцій розвитку Львівської області скористаємося показниками СВОТ-аналізу, які подані у таблиці 1 [1].

Основними учасниками фінансово-кредитної інфраструктури Львівської області є банки, страхові компанії, недержавні пенсійні фонди, кредитні спілки.

Розвиток банківської системи області на сучасному етапі відбувається в умовах загальної реструктуризації і модернізації економіки та характеризується певними позитивними тенденціями, зокрема: відновлення та стабілізація фінансово-кредитної інфраструктури області після кризи, укрупнення та консолідація капіталу ряду банків, розширення асортименту та підвищення якості банківських продуктів для фізичних і юридичних осіб, збільшення обсягів кредитування економіки області тощо.

СВОТ-аналіз економічного розвитку, бізнесу та підприємницького потенціалу Львівської області

Сильні сторони	Слабкі сторони	Сприятливі можливості	Потенційні загрози
<p>1. Висока диверсифікація підприємств.</p> <p>2. Деякі галузі промисловості порівняно сучасні та добре розвинуті (наприклад, машинобудування, в т. ч. сільськогосподарське та приладобудування).</p> <p>3. Порівняно добре розвинуті телекомунікаційні системи.</p> <p>4. Великі можливості транспортного сполучення, залізничні мережі, автостради та газопроводи.</p> <p>5. Участь громади у діяльності громадських організацій.</p> <p>6. Наявність сировинних ресурсів (вугілля, нафта, калій, сірка тощо).</p>	<p>1. Недостатньо розвинуті малі та середні підприємства.</p> <p>2. Неприятлива економічна структура та її повільні зміни, зношення основних фондів, застарілі технології.</p> <p>3. Неприятлива структура доходів населення та її тенденції.</p> <p>4. Слабка конкурентоспроможність виробництва, несприятлива структура експорту</p> <p>5. Неприятливе підприємницьке середовище (високі та нестабільні податки, нестабільна система адміністрування податків, складнощі з кредитами, погана інфраструктура підтримки бізнесу).</p> <p>6. Незавершене реформування сільського господарства, низька продуктивність аграрного сектору.</p> <p>7. Неєфективне адміністрування довгі бюрократичні процедури, корупція.</p> <p>8. Недостатня кількість кваліфікованих, сучасно мислячих керівників.</p> <p>9. Низький рівень оплати праці фахівців високого рівня.</p>	<p>1. Україна є членом СОТ.</p> <p>2. Зростання кількості високотехнологічних підприємств, які будуть використовувати місцевий інноваційний потенціал та робочу силу.</p> <p>3. Швидкий розвиток малого і середнього підприємництва.</p> <p>4. Швидка та ефективно проведена приватизація.</p> <p>5. Позитивне ставлення обласних та місцевих органів влади до бізнес-спільноти.</p> <p>6. Зростання обсягів інноваційних іноземних інвестицій.</p> <p>7. Позики Світового Банку та ЄБРР для реалізації інфраструктурних проєктів.</p> <p>8. Розвиток фінансової інфраструктури та інфраструктури підтримки підприємництва.</p> <p>9. Збільшення фондів ЄС (програма Добросусідства).</p> <p>10. Зменшення рівня безробіття.</p>	<p>1. Нестабільна економічна та політична ситуація в Україні.</p> <p>2. Повільний розвиток міжнародних контактів України, послаблення економічних та політичних контактів України з ЄС.</p> <p>3. Відсутність структурних змін, слабка децентралізація, постійна перевага державних органів влади над представницькими органами.</p> <p>4. Небажання регіональної еліти прийняти сучасну парадигму розвитку</p> <p>5. Розростання корупції.</p> <p>6. Надто сильна конкуренція зі сторони національних та міжнародних економічних центрів: ЄС (у сфері високих технологій), Польща (у харчовій галузі).</p> <p>7. Зростання тіньового сектору економіки.</p> <p>8. Подальше утримання “низького сегменту” в сфері іноземних інвестицій (низькорентабельні, мало інноваційні інвестиції).</p> <p>9. Мала спроможність освоєння європейських фондів.</p>

* Побудовано автором на основі [1]

Сучасна структура банківського сектору Львівської області є типовою для більшості регіонів України – активна експансія великих комерційних банків через відкриття великої кількості філій по всій території країни. Це частково згладжує територіальну нерівномірність розміщення банківської мережі, але негативно впливає на забезпечення потреб регіональної економіки у фінансових ресурсах [2].

На початок 2012 року до числа банківських фінансових посередників Львівщини належать 5 банків – юридичних осіб, зокрема: ПАТ «Кредобанк» (банк з майже 100% іноземним капіталом), ПАТ «Фольксбанк» (посідає 49 місце за рівнем активів), банк «Львів» (належить до IV групи банків), ПАТ «ОКСІ БАНК», ВАТ «Селянський банк «Дністер» (перебуває у стадії ліквідації). Однак на території Львівської області здійснюють свою діяльність ряд відділень та філій комерційних банків, і зокрема у м. Львові – 51, у містах Дрогобичі, Стрию, Червонограді – 5.

Значну роль у кредитуванні підприємств відіграють небанківські фінансово-кредитні установи, в тому числі кредитні спілки. В Львівській області їх налічується 55 одиниць.

Консультативну і правову допомогу малому підприємництву в області надають 19 бізнес-центрів, 5 бізнес-інкубаторів, 4 лізингових центри, 55 фінансово-кредитних установ, 27 фонди підтримки підприємництва, 10 бірж, 103 інформаційно-консультативних установ, 8 страхових компаній, 87 аудиторських фірм [3].

Важливою та невід'ємною частиною фінансового ринку області є страховий ринок, котрий характеризується великою кількістю учасників і конкурентоспроможністю. Так, зокрема, на регіональному рівні працює близько 50-ти страхових компаній, у т.ч. філії. Офіційно зареєстрованими на Львівщині є 6 страхових компаній, серед яких ВАТ АСК «Дністер», ВАТ АСК «Скарбниця», ЗАТ СК «Інпро», ВАТ СК «Універсальна», ЗАТ «Поліс-центр», ЗАТ СК «Ренесанс», а також 16 філій, зокрема філії «Оранти», «Гарантавто», «Української транспортної страхової компанії», «ІНГО Україна» та інші.

Станом на 1 січня 2011 у Львівській області зареєстровано 4 недержавні пенсійні фонди, кожен з яких має статус неприбуткової організації, функціонує та провадить діяльність виключно з метою накопичення пенсійних внесків на користь учасників пенсійного фонду з подальшим управлінням пенсійними активами, а також здійснює пенсійні виплати учасникам зазначеного фонду.

На сьогодні, фінансово-кредитна інфраструктура Львівської області формується в процесі взаємодії усіх вище названих банківських та небанківських фінансових

посередників. Важливим для їх подальшого розвитку є те, що їх діяльність може відбуватися за участі іноземного капіталу або ж доповнюватись паралельною діяльністю на ринку іноземних інвесторів через різні форми їх взаємодії із суб'єктами регіональної економіки.

В процесі проведеного дослідження можемо зробити висновки про те, що протягом останніх років фінансова система України зазнала значних змін та потрясінь, які в тій чи іншій мірі відчули кожні області країни, не виключенням є і Львівська. Проведений СВОТ-аналіз, визначає ряд проблем та загроз розвитку області, на які необхідно звернути увагу і визначити напрямки удосконалення діяльності усіх структурних елементів її фінансово-кредитної інфраструктури.

Однак, значний потенціал області та її основного міста – Львова, забезпечує достатні та необхідні передумови розвитку та ефективного функціонування фінансово-кредитної інфраструктури Львівщини з розвинутою системою банківських та небанківських посередників. Їх діяльність відповідно до вимог сьогодення забезпечить належний розвиток інших суб'єктів господарювання і, перш за все, – підприємств, які є основними замовниками кадрів, виробниками товарів, робіт і послуг, забезпечують впровадження новітніх технологій та використання сучасної техніки, а також досить часто – ініціаторами та інвесторами важливих соціальних та наукових проектів тощо.

Також відбудеться зростання інвестиційного клімату регіону, покращиться розвиток існуючих та прискориться формування нових центрів економічного розвитку Львівщини, вдасться подолати депресивність адміністративних районів.

Список використаних джерел:

1. Стратегія розвитку Львівської області до 2015 року (Випуск 2) / Матковський С., Боньчак-Кухарчик Е.. – Львів, 2005 – 249 С.
2. Коцан Л.З. Сучасні тенденції розвитку фінансового сектора Львівської області / Л.З. Коцан // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.confcontact.com/20111222/4_kocan.php.
3. Васюта Г.М. Оцінка ефективності функціонування фінансової інфраструктури малого підприємництва у Львівській області / Г.М. Васюта // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://libfor.com/index.php?newsid=57>.
4. Офіційний сайт Головного управління статистики у Львівській області // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lv.ukrstat.gov.ua/>.

ДОЛБНЕВА Д.В. НЕОБХОДИМОСТЬ И ЦЕЛЕСООБРАЗНОСТЬ ФОРМИРОВАНИЯ ЭФФЕКТИВНОЙ ФИНАНСОВО-КРЕДИТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ ЛЬВОВСКОЙ ОБЛАСТИ

В статье изучены и исследованы состояние развития и перспективы формирования эффективной финансово-кредитной инфраструктуры Львовской области и Львова, которая бы отвечала требованиям и потребностям предпринимательства по обеспечению его достаточными и доступными финансово-кредитными ресурсами. Автором рассмотрены результаты SWOT-анализа предпринимательского потенциала Львовской области, которые легли в основу исследования.

Ключевые слова: финансово-кредитная инфраструктура, предпринимательство, финансовые посредники, потенциал области, SWOT-анализ.

DOLBNEVA D. NECESSITY AND EXPEDIENCY OF FORMING OF EFFECTIVE ФИНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ INFRASTRUCTURE OF LVIV AREA

This paper studied and researched the state of and prospects for the formation of an effective financial and credit infrastructure in Lviv region and the city Lviv that would meet the requirements and needs of the business to ensure its sufficient and available financial and credit resources. The author reviewed the results of SWOT analysis of the business potential of the Lviv region, which formed the basis of the study

Keywords: financial and credit infrastructure, business, financial intermediaries, the potential field, SWOT analysis.